

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2016-5-43 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 17-16/238-101
Karar Tarihi : 15.05.2017

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Fevzi ÖZKAN,
Adem BİRCAN, Şükran KODALAK, Mehmet AYAN

B. RAPORTÖRLER: Hasan ADIYAMAN, Eren YALDIZLI

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Ayfer AKKAYA
Temsilcisi: Av. Özay ŞAHİN
Atatürk Bulvarı No:175/17 Çankaya, Ankara

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Zumra Tuhafiye İç Giyim-Mehmet Öztaş
Yunus Emre Cad. No:73/A Pursaklar, Ankara
- Sev-al Giyim San. ve Tic. Ltd. Şti.
Balgat Mah. Ceyhun Atuf Kansu Cad. No:117/A Çankaya,
Ankara
- Defrina Triko Otomotiv Tekstil San. Tic. Ltd. Şti.
Balgat Mah. Ceyhun Atuf Kansu Cad. No:117/B Çankaya,
Ankara
- Acry Tekstil İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti.
Tevfikbey Mah. Merkez Cad. No:24/E Küçükçekmece, İstanbul

(1) **E. DOSYA KONUSU:** Çakra Eşarp Çanta Ayfer Akkaya Ort. firmasının, Zumra Tuhafiye İç Giyim-Mehmet Öztaş firmasının dışlayıcı faaliyetleri nedeniyle Sev-al Giyim San. ve Tic. Ltd. Şti., Defrina Triko Otomotiv Tekstil San. Tic. Ltd. Şti. ve Acry Tekstil İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti. firmalarından mal alamadığı iddiası.

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle;

- Çakra Eşarp Çanta Ayfer Akkaya Ort. (ÇAKRA EŞARP) firmasının tekstil-konfeksiyon, çanta, ayakkabı, takı üzerine satış yapan butik bir bayan mağazası olarak 25.06.2016 tarihinde faaliyetine başladığı, firmanın işyerini kiraladığı binanın altında iç çamaşırı satışı yapan Zumra Tuhafiye İç Giyim-Mehmet Öztaş (ZUMRA GİYİM) unvanlı bir firmanın daha bulunduğu,
- ÇAKRA EŞARP'ın ZUMRA GİYİM'den farklı bir konseptte faaliyetine başlamış olmasına rağmen, ZUMRA GİYİM'in ÇAKRA EŞARP'ı kendisine rakip olarak gördüğü, bu nedenle ürün çeşidini ÇAKRA EŞARP ile aynı duruma getirdiği,
- Bunun yanı sıra, ÇAKRA EŞARP'ın Ankara'da daha önce alışveriş yaptığı Sev-al Giyim San. ve Tic. Ltd. Şti. (ŞURA GİYİM) firmasından tekrar toptan olarak alışveriş yapmaya gittiğinde ŞURA GİYİM'in ÇAKRA EŞARP'a malzeme vermediği, sebebi sorulduğunda, ise ZUMRA GİYİM'in ŞURA GİYİM'den malzeme aldığı ve işyerlerinin yan yana olmasından ötürü özellikle ÇAKRA EŞARP'a malzeme verilmemesini talep ettiğinin belirtildiği,

- Bunun üzerine ÇAKRA EŞARP'ın yine Ankara'da bulunan Defrina Triko Otomotiv Tekstil San. Tic. Ltd. Şti. (DEFRINA TRİKO) firmasına toptan olarak alışveriş yapmaya gittiği, ancak DEFRINA TRİKO'nun da kendisine aynı sebepten ötürü malzeme vermediği,
- ÇAKRA EŞARP'ın Ankara'da bulunan firmalardan malzeme alamaması üzerine İstanbul'da bulunan firmalara yöneldiği, Acry Tekstil İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti. (ALLDAY) firmasından daha önce sorunsuz bir şekilde birkaç kez alışveriş yaptığı, ancak 2016 yılı Kurban Bayramı öncesinde ALLDAY'den alışveriş yapmaya gittiğinde, ürünleri ucuza satıp piyasayı bozduğu gerekçesiyle ZUMRA GİYİM'in haklarında şikâyetle bulunduğunu öğrendiği, bunun üzerine serbest piyasaya göre kâr etmek şartıyla istenilen fiyattan ürün satılabileceğini belirterek zor da olsa malzeme alabildiği,
- ÇAKRA EŞARP'ın 22.11.2016 tarihinde yine ALLDAY'den hiçbir sorun yaşamadan malzeme aldığı, birkaç gün sonra alınan ürünlere takviye yapmak için mesaj ile tekrar sipariş verdiği, ancak ALLDAY'den gelen cevapta malzeme verilemeyeceğinin belirtildiği, sorulması üzerine sebebin, ÇAKRA EŞARP'ın bulunduğu bölgenin satışlarının bir başka firma tarafından kapatılması olduğu yönündeki cevabın yine mesaj ile iletildiği,
- Anılan durumun ileriki dönemlerde de devam edeceğinin fark edilmesinden ötürü ÇAKRA EŞARP'ın adı geçen dört muhataba haksız durumun sonlandırılması adına ihtar gönderdiği, ancak herhangi bir cevap alamadığı, ayrıca ALLDAY'e durumu daha iyi izah edebilmek için kargo aracılığıyla bir mektup yolladığı fakat cevap alamadığı

ifade edilerek, anılan teşebbüsler hakkında gerekli işlemlerin yapılması talep edilmektedir.

- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 09.12.2016 tarih ve 7096 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 26.12.2016 tarih ve 2016-5-43/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu Kurul'un 05.01.2017 tarihli toplantısında görüşülerek 17-01/5-M sayı ile dosya konusu iddialar hakkında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 40. maddesinin birinci fıkrası uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca düzenlenen 08.05.2017 tarih ve 2016-5-043/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca, DEFRINA TRİKO, ŞURA GİYİM, ALLDAY ve ZUMRA GİYİM hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı belirtilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Hakkında Önaraştırma Yapılan Teşebbüsler

I.1.1. DEFRINA TRİKO

- (5) 2001-2002 yıllarında hazır giyim sektörüne giren DEFRINA TRİKO, kuruluş yıllarında fason olarak ürettiği ürünlerinin toptan satışını gerçekleştirmekteyken, daha sonra kurduğu imalathane ile kendi ürünlerini üretmekte ve toptan satışını yapmaktadır. Teşebbüs, Defrina markası ile bayan dış giyime yönelik penye (bluz, tunik) üretimi gerçekleştirerek Türkiye'nin çeşitli illerine satış yapmaktadır.

I.1.2. ŞURA GİYİM

- (6) Faaliyetine 1992 yılında hazır giyim sektöründe perakendeci olarak başlayan ŞURA GİYİM, yaklaşık beş yıl önce Şura markası altında bayan dış giyim ürünlerine yönelik imalata ve toptan satışa başlamıştır. Teşebbüsün Ankara ilinde iki mağazası bulunmaktadır.

I.1.3. ZUMRA GİYİM

- (7) 2013 yılından evvel iç giyim ürünlerinin perakendeciliğini yapan ZUMRA GİYİM, bu tarihten itibaren bayan dış giyim ürünlerinin (bluz, tunik, eşarp) perakendeciliğini yapmaktadır.

I.1.4. ALLDAY

- (8) ALLDAY, 2010 yılından itibaren bayan dış giyim ürünleri (bluz, tunik, etek, pantolon) üzerine üretici, toptancı ve perakendeci seviyelerinde faaliyetlerini yürütmektedir.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (9) Genel anlamda tekstil sektörü, hazır giyim, dokuma ve ev tekstili gibi pek çok alt segmenti bünyesinde barındırmaktadır. Hakkında önaraştırma yapılan DEFRİNA TRIKO, ŞURA GİYİM, ALLDAY ve ZUMRA GİYİM; hazır giyim alt segmentinde faaliyette bulunmaktadır. Tarafların faaliyet alanı hazır giyim sektörü olmakla birlikte, ürün özelinde bakıldığında ürün portföyünün özellikle bayan dış giyim ürünlerinden (bluz, tunik, eşarp, etek vb.) oluştuğu görülmektedir. Söz konusu hazır giyim ürünlerinin tüketici gözündeki kullanım farklılıklarından hareketle, ilgili ürün pazarının belirlenmesinde talep ikamesi açısından ayırıştırmaya gidilmesi söz konusu olabilirse de, arz ikamesinin de göz önünde bulundurulması gerekmektedir.
- (10) Kendi koleksiyonlarını oluşturabilme ayrımı gözetmeksizin, hazır giyim sektöründe faaliyette bulunan teşebbüsler açısından, belirli bir giyim türünden diğerine geçişte önemli oranda yatırım gerekliliğinin bulunmaması ve dolayısıyla ciddi bir risk alınmaması, nispi fiyatlardaki küçük ve geçici değişiklikler sonucunda teşebbüslerin üretimlerini kısa sürede diğer giyim türlerine kaydırabilmeleri sonucunu doğurmaktadır. Örneğin ZUMRA GİYİM'in iç giyim üzerine faaliyet gösterirken aynı yıl içerisinde faaliyetlerini bayan dış giyim alanına kaydırabilmesi bunun göstergelerinden birisidir. Dolayısıyla, genel olarak tekstil sektörünün de tipik bir özelliğini teşkil eden söz konusu üretim esnekliği, çeşitli hazır giyim ürünlerinin aynı pazar içinde değerlendirilmesini mümkün kılmaktadır. Bu hususlar göz önüne alınarak, incelemeye konu dosya açısından ilgili ürün pazarı "hazır giyim ürünleri pazarı" olarak belirlenmiş olmakla birlikte, hazır giyim ürünleri pazarının alt segmenti olan bayan dış giyim ürünleri pazarı da ayrıca dosya özelinde değerlendirilmiştir.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (11) Teşebbüslerin faaliyet alanlarını oluşturan incelemeye konu ürünlerin tüm Türkiye'ye satışının yapılabilmesi ve çeşitli bölgeler bazında rekabet koşullarında farklılıkların bulunmaması nedeniyle, dosya kapsamında ilgili coğrafi pazar "Türkiye" olarak belirlenmiştir.

I.3. Yapılan İnceleme ve Tespitler

I.3.1. Öneraştırma Sürecinde Elde Edilen Bilgi ve Belgelere İlişkin Tespitler

- (12) Öneraştırma kapsamında başvuruda belirtilen iddiaların doğru olup olmadığının tespiti amacıyla, muhtelif tarihlerde hakkında öneraştırma yürütölen teşebbüslerde yerinde incelemeler gerçekleştirilmiştir. DEFRİNA TRİKO'da yapılan yerinde incelemede teşebbüs yetkilileri tarafından; kendi markaları ile ürettikleri bayan dış giyim ürünlerini (bluz, tunik) Türkiye'nin birçok iline temin ettikleri, çalışma prensibi olarak bir bölgede yalnızca bir firmayla çalışma gibi bir uygulamalarının olmadığı, ücretini ödemekte sorun yaşamayan ve dürüst çalışan her perakendeciye ürün tedarik ettikleri, ancak kendilerine ait olan imalathanenin kapasite sınırından dolayı zaman zaman ürün sağlayamadıkları, bunun yanında şikâyetçiden yazılı herhangi bir ürün talebinde bulunulmadığı, Ankara'da dahi kendileri gibi toptancı seviyesinde elli civarında firmanın bulunduğu, istenirse aynı ürün portföyüne sahip bu toptancılardan ürün temin edilebileceği belirtilmiştir.
- (13) Yerinde incelemede elde edilen ve DEFRİNA TRİKO tarafından şikâyetçi tarafa 29.11.2016 tarihli ihtarnameye cevaben noter aracılığıyla gönderilen yazıda; kendilerine ulaşan formal bir teklifin kayıtlarında bulunmadığı, teşebbüslerinin sektörde hâkim durumda olmadığı, zorunlu olarak kabul edilen hammadde ve alt yapı gibi unsurlara sahip olmadıkları, alternatiflerinin piyasada bulunmaması gibi bir durumun söz konusu olmadığı, kendilerine formal, ekonomik açıdan oranlı ve makul bir bedel teklifi yapılması halinde, teklifin, teknik ve fiziki imkânlarının el verdiği ölçüde, üretim ve satış kapasiteleri ile firma etkinlikleri göz önünde bulundurularak gereken şekilde cevaplanacağı ifade edilmiştir. Ayrıca yerinde inceleme esnasında DEFRİNA TRİKO'nun 2016 yılı cari hesapları incelenmiş ve aynı bölgede birden fazla mağazaya ürün satışının gerçekleştirildiğini gösteren bir belge alınmıştır.
- (14) ŞURA GİYİM'de yapılan yerinde incelemede teşebbüs yetkilisi tarafından; şikâyetçi firmaya daha önce iki kez ürün tedariginde bulunulduğu, şikâyetçi firmanın kendilerine sözlü veya yazılı bir ürün talebi olmadan doğrudan noter aracılığıyla ihtarname gönderdiği, ücretini ödeyen ve dürüst her müşteriye ürün temin ettikleri ifade edilmiştir. Ayrıca yerinde incelemeyi takiben ŞURA GİYİM tarafından, şikâyetçi firmaya daha önce iki defa satış yapıldığını gösteren faturalar Kuruma intikal ettirilmiştir.
- (15) ZUMRA GİYİM'de yapılan yerinde incelemede teşebbüs yetkilisi tarafından; 2013 yılına kadar hâlihazırda faaliyetlerini yürüttükleri mağazada iç giyim ürünleri sattıkları, bu yıldan sonra ürün portföyünü bayan dış giyim ürünlerine (bluz, tunik, eşarp) çevirdikleri, Ankara'da kendi ürün portföyündeki ürünlerin tedariginin yapan 100'e yakın toptancı bulunduğu, satışını yaptıkları ürünlerin muadili olan Aker, Armine, Alvina, Kayra gibi ürünleri daha pahalı olmaları nedeniyle tercih etmedikleri ifade edilmiştir.
- (16) ALLDAY'de yapılan yerinde incelemede teşebbüs yetkilisi tarafından; sektörde hem üretici ve toptancı hem de perakendeci olarak faaliyet gösterdikleri, internet üzerinden online olarak da ürün sağlayabildikleri, dürüst oldukları sürece her müşteriye ürün temin ettikleri ve müşteriler arasında herhangi bir ayırım yapmadıkları, kendileri gibi benzer ürünlerin toptancılığını yapan buldukları bölgede (Merter) dahi en az 20 firma bulunduğu, ürün tedarik ettikleri bölgelerdeki müşterilerinden zaman zaman perakende seviyesindeki rakiplerine aynı bölgede faaliyet göstermeleri nedeniyle ürün arzının kesilmesi yönünde talepler gelse de çalışma prensibi olarak bu tür taleplere itibar etmedikleri ifade edilmiştir. Ayrıca, yerinde inceleme esnasında teşebbüsün 2016 yılına ait cari hesapları incelenmiş ve aynı bölgede birden fazla müşteriye satış yapıldığını gösteren bir belge alınmıştır.

I.4. Değerlendirme

- (17) Dosya konusunun esasını, başvuru sahibinin rakibi konumunda olan ZUMRA GİYİM'in, sağlayıcı konumunda bulunan DEFRİNA TRİKO, ŞURA GİYİM ve ALLDAY firmaları ile yaptığı anlaşma sonucunda ÇAKRA EŞARP'ın faaliyetlerini engellemesi ve sağlayıcı konumda bulunan teşebbüslerin ÇAKRA EŞARP'a mal vermeyi reddetmesi eylemi oluşturmaktadır. Rekabet hukukunda rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılmasına yönelik rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacı taşıyan teşebbüsler arası anlaşmalar 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında; sağlayıcı konumundaki teşebbüslerin mal vermeyi reddetmesi eylemleri 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında ele alınmaktadır. Dolayısıyla dosya konusu iddialar, 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddesi çerçevesinde ayrı ayrı değerlendirilecektir.

I.4.1. 4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesi Kapsamında Yapılan Değerlendirme

- (18) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasında belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğu hükmüne yer verilmiş ve (d) bendinde, "*rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılması, kısıtlanması veya piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerin boykot ya da diğer davranışlarla piyasa dışına çıkartılması yahut piyasaya yeni gireceklerin engellenmesi*" halleri örnek olarak sayılmıştır.
- (19) İnceleme konusu eylemlerden, ZUMRA GİYİM'in kendisine ürün tedarik eden DEFRİNA TRİKO, ŞURA GİYİM ve ALLDAY firmaları ile anlaşarak, aynı bölgede faaliyet gösteren rakibi ÇAKRA EŞARP'a mal verilmesini engellemek suretiyle rakip teşebbüsün faaliyetlerini zorlaştırması eyleminin aynı piyasada faaliyet gösteren ve aralarında sağlayıcı-alıcı ilişkisi olan teşebbüsler arasındaki bir anlaşmaya dayandığı ve rakip teşebbüsün faaliyetlerinin zorlaştırılması veya kısıtlanması amacı veya etkisi taşıdığı iddiasının, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, ZUMRA GİYİM ile tedarikçileri arasında rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşmanın var olup olmadığı hususu incelenmiştir. Ancak, yapılan yerinde incelemelerde söz konusu iddiayı destekler nitelikte herhangi bir bulgu veya belgeye rastlanmamıştır.
- (20) Bunun yanı sıra, başvuru dilekçesinde, aynı bölgede faaliyet gösterilmesi ve bulunulan bölgede bir başka firma tarafından satışların kapatılması nedeniyle başvuru sahibine ürün temin edilemeyeceğinin bildirildiği iddialarına yer verilmiştir. Öneri sürecinde tedarikçilerle yapılan görüşmelerde ise, prensip olarak bir bölgede yalnızca bir firmayla çalışma gibi uygulamalarının olmadığı, ücretini ödemekte sorun yaşamayan ve dürüst çalışan her perakendeciye ürün tedarik edildiği, ürün tedarik edilen bölgelerdeki müşterilerinden zaman zaman perakende seviyesindeki rakiplerine aynı bölgede faaliyet göstermeleri nedeniyle ürün arzının kesilmesi yönünde talepler gelse de çalışma prensibi olarak bu tür taleplere itibar edilmediği ifade edilmiştir. Bununla birlikte, inceleme tarafı teşebbüslerin 2016 yılı cari hesapları incelendiğinde, bir bölgede birden fazla perakendeciye ürün temin edildiği görülmektedir. Örneğin DEFRİNA TRİKO'nun 2016 yılı cari hesaplarına bakıldığında, Ankara'nın Yenimahalle ilçesinde (.....), Etimesgut ilçesinde (.....), Gölbaşı ilçesinde (.....) farklı perakendeciye ürün tedarik edildiği; aynı şekilde ALLDAY'in cari hesapları incelendiğinde, şikâyetçinin de faaliyet gösterdiği Ankara'nın Pursaklar ilçesinde (.....) farklı mağazaya ürün temin edildiği görülmüştür.
- (21) Sonuç olarak, ZUMRA GİYİM ile tedarikçileri arasında rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşmanın varlığına yönelik olarak herhangi bir bilgi, belge veya bulguya ulaşılamamıştır.

I.4.2. 4054 sayılı Kanun'un 6. Maddesi Kapsamında Yapılan Değerlendirme

- (22) 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinde bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması yasaklanmakta ve aynı maddenin ikinci fıkrasında örnek niteliğinde bazı kötüye kullanma halleri sayılmaktadır. Dolayısıyla Kanun'un 6. maddesi kapsamında incelenen bir davranışın ihlal teşkil edebilmesi için davranışı gerçekleştiren teşebbüsün ilgili pazarda hâkim durumda olması ve davranışın bir kötüye kullanma niteliği taşıması gerekmektedir.
- (23) Dosya kapsamında inceleme konusu eylemlerden bir diğeri, toptancı/sağlayıcı konumunda bulunan DEFRİNA TRİKO, ŞURA GİYİM ve ALLDAY teşebbüslerinin başvuru sahibi ÇAKRA EŞARP'a mal vermeyi reddetmesi eylemidir. Bahse konu mal vermeyi reddetme eyleminin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında ihlal teşkil edebilmesi için öncelikle ilgili teşebbüslerin hâkim durumda bulunması gerekmektedir. Herhangi bir pazarda hâkim durumda bulunmayan bir teşebbüsün bir kısım alıcıya mal vermekten kaçınması, 4054 sayılı Kanun kapsamında rekabeti engelleyen, bozan veya kısıtlayan bir eylem olarak değerlendirilmemektedir.
- (24) Hâkim durum, 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde "*Belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyatı arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü*" olarak tanımlanmaktadır. Hâkim durumun belirlenmesinde ilgili teşebbüsün pazar payı, pazarda faaliyet gösteren diğer firmaların sayısı ve pazar payları gibi nicel ölçütlerin yanında, piyasaya giriş engelleri, fikri ve sınaî mülkiyetin varlığı, teknolojik üstünlük gibi nitel ölçütler de kullanılmaktadır. Pazar payı hâkim durumun belirlenmesinde tek başına yeterli bir ölçüt olmasa da teşebbüsün pazar payının düşük olması, piyasanın çok sayıda oyuncunun yer aldığı rekabetçi bir piyasa olması, giriş engellerinin bulunmaması gibi durumlarda hâkim durumdan bahsetmek zorlaşmaktadır.
- (25) Dosya kapsamında ilgili ürün pazarı olarak belirlenen hazır giyim ürünleri pazarı, bu pazarda faaliyet gösteren en büyük teşebbüsün dahi yüksek seviyelerde pazar payına sahip olmadığı bir yapı göstermektedir. Ekonomi Bakanlığı tarafından hazırlanan Hazır Giyim Sektör Raporu'na göre, sektörde faaliyet gösteren işletmelerin büyük çoğunluğu küçük ve orta büyüklükteki işletmeler niteliğindedir. Sosyal Güvenlik Kurumu istatistiklerine göre, 2014 yılı itibarıyla Türkiye genelinde tekstil ve hazır giyim sektörlerinde faaliyet gösteren firmaların sayısı 35.000 civarındadır¹. Yine hazır giyim ve konfeksiyon sanayinde TÜİK verilerine göre 53.260 firma faaliyet göstermektedir².
- (26) Bununla birlikte, ilgili ürün pazarı en geniş haliyle hazır giyim ürünleri pazarı olarak belirlense de, inceleme tarafı teşebbüslerin faaliyet gösterdiği alan özelinde bayan dış giyim ürünleri pazarı dikkate alındığında; bayan dış giyim ürünleri pazarına ilişkin talep edilen bilgiye cevaben Türkiye Giyim Sanayicileri Derneği (TGSD)'nden gelen bilgi yazısında; 400'e yakın üyesi arasından 78'inin üretici, 25'inin toptancı ve 20'sinin perakendeci olarak faaliyet gösterdiği, ancak bu bilginin TGSD'ye üye teşebbüs sayısı ile sınırlı olduğu, Türkiye genelinde bu sayının daha fazla olduğu belirtilmiştir.

¹ T.C. Ekonomi Bakanlığı Tekstil ve Konfeksiyon Ürünleri Daire Başkanlığı Hazır Giyim Sektör Raporu.

² TGSD 19/2. Dönem Faaliyet Raporu.

- (27) Öte yandan, yerinde incelemeler esnasında teşebbüs yetkilileri ile yapılan görüşmelerde; DEFRİNA TRİKO yetkilisi tarafından yalnızca Ankara'da dahi 50'den fazla bayan dış giyim ürünleri toptancısı olabileceği, ZUMRA GİYİM yetkilisi tarafından satışını gerçekleştirdikleri ürün grubunda Ankara'da 100'den fazla bayan dış giyim toptancısı olabileceği, ALLDAY yetkilisi tarafından ise faaliyet gösterdikleri İstanbul'un Merter ilçesinde kendileri gibi 20'den fazla firma olabileceği ifade edilmiştir.
- (28) Buna ilaveten, hazır giyim sektörüne girmek için makine ve teçhizat gibi ciddi yatırım gerektiren maliyetlere katlanılmamaktadır. Sektör içerisinde de teşebbüsler bir ürün grubundan diğerine kolaylıkla geçebilmektedirler. Sektörün bu özelliğinden dolayı pazara giriş ve çıkışlarda herhangi bir engel bulunmadığı değerlendirilmektedir.
- (29) Bu bağlamda, hazır giyim sektöründe en büyük teşebbüsün dahi pazar payının yüksek olmaması, sektörde büyük çoğunluğunu küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin oluşturduğu pek çok teşebbüsün bulunması, ilgili ürün pazarının en dar haliyle bayan dış giyim ürünleri pazarı olarak tanımlanması durumunda dahi sadece TGSD'ye üye 100'den fazla teşebbüsün bulunması, Türkiye genelinde bu sayının çok daha fazla olması ve piyasaya giriş çıkışın serbest olması gibi hususlar dikkate alındığında, haklarında önaraştırma yapılan DEFRİNA TRİKO, ŞURA GİYİM ve ALLDAY'in ilgili pazarda hâkim durumda bulunmadıkları sonucuna varılmıştır.
- (30) Diğer taraftan, ilgili teşebbüslerin hâkim durumda oldukları kabul edilse dahi, mal vermeyi reddetme eyleminin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında ihlal teşkil edebilmesi için teşebbüsün hâkim durumda olmasının yanı sıra, söz konusu eylemin kötüye kullanma niteliği taşıması gerekmektedir.
- (31) Rekabet hukuku uygulamasında, esas olarak, hâkim durumda olsun ya da olmasın tüm teşebbüslerin iş yapacakları teşebbüsleri özgürce seçme ve mülkiyetlerinde bulunan varlıklar üzerinde özgürce tasarruf edebilme hakları olduğu kabul edilmektedir. Bununla birlikte, istisnai bazı durumlarda hâkim durumdaki teşebbüslerin sözleşme yapmayı reddetmeleri rekabeti kısıtlayıcı bir davranış olarak değerlendirilebilmekte ve hâkim durumdaki teşebbüse rekabet hukuku çerçevesinde sözleşme yapma yükümlülüğü getirilebilmektedir.
- (32) Kurul içtihadında mal vermeyi reddetme eyleminin Kanun'un 6. maddesi kapsamında kötüye kullanma niteliği taşıması ve dolayısıyla ihlal teşkil edebilmesi için üç koşulun birlikte varlığı aranmaktadır. Buna göre;
- Reddetme, alt pazarda rekabet etmek için vazgeçilmez bir ürüne ya da hizmete ilişkin olmalı,
 - Reddetmenin, alt pazarda etkin rekabeti ortadan kaldırması muhtemel olmalı,
 - Reddetmenin tüketici zararına yol açması muhtemel olmalıdır³.
- (33) Yukarıda da değinildiği üzere, mal vermeyi reddetme eyleminin Kanun'un 6. maddesi kapsamında ihlal olarak nitelendirilebilmesi için öncelikle sözleşme konusu mal veya hizmetin alt pazar için vazgeçilmez nitelikte olması, diğer bir deyişle alıcı teşebbüsün iktisadi faaliyetine bu mal veya hizmetten yoksun olarak devam edemeyecek olması gerekmektedir.

³ Hakim Durumdaki Teşebbüslerin Dışlayıcı Kötüye Kullanma Niteliğindeki Davranışlarının Değerlendirilmesine İlişkin Kılavuz, Para. 43.

- (34) İnceleme tarafı teşebbüslerle yapılan görüşmelerde; portföylerindeki ürünlerin tedarikini gerçekleştiren pek çok teşebbüsün bulunduğu, hatta Aker, Armine, Alvina, Kayra gibi pazarda daha çok tanınan markalara sahip olan teşebbüslerin var olduğu, istenildiği takdirde ürün temin edilebilecek farklı alternatiflerin her zaman bulunabileceği ifade edilmiştir. TGSD'den gelen bilgiler de yer verilen bu görüşleri doğrulamaktadır. Ayrıca başvuru sahibi ile yapılan görüşmede, başvuru sahibinin hâlihazırda İstanbul'da farklı firmalardan ürün temin ederek ticari faaliyetine devam ettiği belirtilmiştir. Yine sektörün özelliğinden dolayı farklı ürün gruplarından diğerine kolaylıkla geçilerek teşebbüslerin ticari hayatını devam ettirebilmesi mümkündür. Bu bağlamda inceleme tarafları DEFRİNA TRİKO, ŞURA GİYİM VE ALLDAY teşebbüsleri tarafından arzı reddedildiği iddia edilen ürünlerin, alt pazarda faaliyet gösteren ÇAKRA EŞARP için vazgeçilmez nitelikte olmadığı değerlendirilmektedir.
- (35) Bununla birlikte, hakkında inceleme yapılan teşebbüsler tarafından, başvuru sahibinden yazılı olarak gelen bir ürün talebinin bulunmadığı, ilgili firmaya daha önce ürün tedarik edildiği belirtilmiştir. Yine ÇAKRA EŞARP'tan gelen ihtarnameye cevaben DEFRİNA TRİKO tarafından gönderilen yazıda; kendilerine ulaşan formal bir teklifin kayıtlarında bulunmadığı, formal, ekonomik açıdan oranlı ve makul bir bedel teklifi yapılması halinde, teklifin, teknik ve fiziki imkânlarının el verdiği ölçüde, üretim ve satış kapasiteleri ile firma etkinlikleri göz önünde bulundurulacak gereken şekilde karşılanacağı ifade edilmiştir.
- (36) Bu bilgiler ışığında, şikâyete konu mal vermeyi reddetme eyleminin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında kötüye kullanma teşkil edebilmesi için gerekli koşullardan arzı reddedilen ürünün alt pazar için vazgeçilmez bir ürün niteliğini haiz olması koşulu sağlanmadığından, diğer koşulların incelenmesi gerekmemektedir.
- (37) İnceleme tarafı DEFRİNA TRİKO, ŞURA GİYİM ve ALLDAY teşebbüslerinin hazır giyim ürünleri pazarında hâkim durumda olmadıkları, hâkim durumda oldukları varsayımı altında dahi önaraştırmaya konu mal vermeyi reddetme eyleminin hâkim durumu kötüye kullanma niteliği taşımadığı hususları birlikte değerlendirildiğinde, başvuru konusu eylemlere ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ihlal edilmediği sonucuna ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

- (38) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikâyetin reddi ile soruşturma açılmamasına gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.